

A II-a ediție a Colocviului regizorilor din teatrele dramatice

Vaslui-Bîrlad
26 septembrie
- 1 octombrie
1977

Colocviul de regie desfășurat la Vaslui-Bîrlad (26 septembrie—1 octombrie 1977) a deschis, în mod semnificativ, prin amploarea și prin ținuta manifestărilor, scria marilor acțiuni profesionist-civice din cea de-a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României“.

Lucrările Colocviului s-au putut desfășura cuprinzător și cu aplicație datorită eforturilor reunite ale Consiliului Culturii și Educației Socialiste — sub egida și cu sprijinul căruia a fost organizat —, ale Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale (A.T.M.), a cărei secție de critică a fost inițiatoarea și animatoarea acestei acțiuni, și ale Comitetului județean de cultură și educație socialistă Vaslui, eminentă și însuflețită gazdă, împreună cu Teatrul „Victor Ion Popa“ din Bîrlad, sub acoperișul căruia s-au reprezentat majoritatea spectacolelor și s-au purtat convorbirile.

Cea de-a doua ediție a întâlnirii regizorilor, care continuă, la scurt timp, lucrările primului Colocviu, al tinerilor regizori (aprilie 1976), statornicește, așadar, o binevenită tradiție a confruntărilor specializate între creatorii spectacolului și receptorii acestuia — criticii de teatru și spectatorii. Dacă întâia ediție ne-a adus față în față doar cu tinerii directori de scenă, proiectînd în prim-plan problemele noilor generații de creatori, în complexitatea raporturilor text-spectacol-public, Colocviul din acest an s-a dovedit a fi o manifestare mult mai cuprinzătoare; ea a reunit, timp de o săptămîină, peste o sută de regizori, foarte mulți dramaturgi, critici, actori, secretari literari, directori de teatru, activiști de partid și de stat, cadre didactice din învățămîntul superior teatral. Reuniunea a fost consacrată problemelor actuale ale artei și științei regizorale, punctele înscrise pe agenda zilnică fiind formulate în funcție de spectacolul oferit dezbaterii. Materialul concret pe care s-au axat discuțiile, în majoritate substanțiale, au fost șapte spectacole, selectate nu neapărat după criteriul caracterului lor reprezentativ pe planul valorii, ci considerate apte să genereze o diversitate de opinii, în acord și în polemică, și să ducă, astfel — așa cum s-a și întîmplat — la concluzii generalizatoare privind starea și problemele actuale ale direcției de scenă, la noi. Ultimele două zile au fost consacrate sintezelor, întâlnirilor

cu caracter teoretic mai pronunțat, al căror punct de pornire au fost cîteva dense comunicări prezentate de regizorii Dan Alecsandrescu, Lucian Giurchescu, Alexa Visarion și Dan Micu.

Datoria față de dramaturgia românească, tema comunicării lui Dan Alecsandrescu, directorul Teatrului de Stat din Tîrgu Mureș, a prilejuit o argumentată pledoarie pentru maxima valorificare a piesei românești de calitate, chemînd la dinamitarea inerțiilor și a rutinei, care permit, uneori, pătrunderea în repertoriu a lucrărilor slabe, nesemnificative, atît pe planul ideilor cît și al expresiei artistice. Diverse aspecte ale muncii regizorului cu autorii au fost relevate în cuvîntul directorului Teatrului de Comedie, Lucian Giurchescu, care a seriat, cu autoritate, o seamă dintre drepturile și îndatoririle regizorului, raportate la ansamblul structurilor teatrale. Alexa Visarion, activ participant la toate dialogurile, a analizat, în comunicarea din Colocviu, *raportul dintre idee și imagine în discursul regizoral*, insistînd asupra unui act esențial pentru clarificarea viziunii: lectura — o lectură activă, participatorie, în sensul deplinei angajări față de operă, preluîndu-i cu responsabilitate ideile, fie în adevîrte partizană, fie cu discernămint critic. Subliniînd că dominantă gîndirii regizorale se realizează din caracterul complementar al binomului gînd-soluție, idee-imagine scenică, că regizorul se definește prin gîndirea impli-

caută în spectacolele sale, prin calitatea relie-fării acestei gândiri în elemente teatrale, ex-punerea lui Alexa Visarion a adus un punct de vedere clarificator în unele momente pole-mice ale dezbaterilor. *Condiția profesiona-lității* a constituit tema comunicării lui Dan Micu, expunere la obiect, vizând formația regizorului ca principal factor de concepție și de organizare a artei spectacolului. Pledind pentru disciplină artistică și pentru calitatea educației profesionale, indispensabilă în struc-turarea personalităților și în definirea stiluri-lor, Dan Micu a combătut lipsa de profesio-nalitate care se ascunde în spatele unor ima-gini și formule spectaculare de tip „miste-rios”, ca și falsul profesionalism, exprimat prin meșteșug și prin pedanterie, golite de sensuri ideologice și estetice.

Dezbaterile, caracterizate printr-un puter-nic spirit constructiv, prin colegialitate și prin respect pentru profesiune, au antrenat un foarte mare număr de participanți — dra-maturgi, directori de scenă din toate gene-rațiile, critici de teatru, cadre universitare din învățământul artistic, activiști culturali, spectatori.

În discuția finală s-au impus câteva expu-neri, remarcabile prin profunzimea analizei și prin bogăția de idei. Dramaturgul Paul Eve-rac, apreciind climatul de lucru, spiritul de superioară responsabilitate care a guvernat a-ceastă reuniune, a fixat, într-un cuvânt de sinteză, locul regizorului în complexitatea contextului teatral contemporan, precizân-du-și, cu fermitate, câteva puncte de vedere asupra fenomenului nostru teatral. Profeso-rul Ion Zamfirescu s-a referit la mandatul de personalitate culturală, care, prin tradiție istorică, a revenit directorilor-animatori ai teatrului românesc. Dramaturgul Theodor Mă-nescu, analizând pe larg lucrările sesiunii — binevenit prilej de „reciclare” pentru oa-menii de teatru — a descumpus relația re-gizorului cu textul, în lumina ideilor ce ur-mează a fi susținute, insistând asupra ne-cesității îmbogățirii culturii politice a acto-rilor și regizorilor, inferioară, în unele cazuri, nivelului opere reprezentate. Dezvoltând câteva aspecte legate de funcția critică a tea-trului, dramaturgul s-a pronunțat pentru un teatru aflat în avangardă, care să investi-gheze societatea socialistă, relevându-i din in-terior, în spirit comunist, contradicțiile.

Animator și coordonator al Coloquiului, cri-ticul Valentin Silvestru a oferit participanților, zilnic, o sinteză a lucrărilor, formulând apoi, în secțiunea finală, un limpede pro-gram desprins din ideile care au circulat și a fost atestate. Valentin Silvestru a amintit statutul artistic al regizorului, stabilit prin tradiția istorică și culturală a școlii naționale de teatru, și a evidențiat contribuția esențială a directorilor de scenă în modelarea rea-lismului scenic, în impunerea conceptului tea-tral românesc.

În concluzii, tovarășul Constantin Măciucă, directorul Direcției instituțiilor de spectacol artistic și a artelor plastice din C.C.E.S., a

accentuat rolul esențial al regizorului în rea-litatea, în mișcarea și politica noastră tea-trală. El a subliniat importanța manifestării de la Vaslui-Birlad pentru dezvoltarea artei spectacolului, pentru perfecționarea acesteia, ca parte integrantă a politicii culturale a partidului. Tovarășul Constantin Măciucă s-a referit la adâncul proces de democratizare a culturii, caracteristic societății noastre, ob-servînd că simpoziunile regizorale se înscriu ca un factor dinamic, activizator, în viața noastră teatrală, stimulînd schimbul de idei, confruntările. Evidențînd creșterea spiritului de răspundere al regiei și al criticii în fața actului artistic, precum și vădita unitate poli-tică și ideologică a mișcării teatrale, vorbi-torul a precizat caietul sarcinilor imediate și de perspectivă: obligațiile regizorilor față de repertoriul național, sarcinile ce le revin în multiplicarea legăturilor dintre arta pro-fesionistă și uriașul rezervor de energii arti-stice amatoare, rolul lor în diversificarea formulor de spectacol, în perfecționarea pe-dagogiei muncii cu actorul, și a pledat pen-tru o necontentită aspirație a regizorului la funcția de animator cultural.

Coloquiul de regie — ediția a II-a, Vaslui-Birlad — a demonstrat, dincolo de utilitatea imediată a confruntărilor și a schimbului de opinii și de metodologii, importanța demer-sului teoretic în practica muncii regizorale, în raporturile ei cu dramaturgia, cu critica și cu publicul. Această săptămînă de lucru, adevărat maraton artistic, a fost o întîlnire-test, cu ecou republican, de verificare a ma-rității și de confirmare a înaltelor răspun-deri artistice, impunînd cu fermitate dis-cursului estetic al directorului de scenă con-diția angajării politice. Utilizînd cele șapte montări ca eșantion al nivelului general al artei spectacolului, Coloquiul a confirmat, din nou, potențialul valoric al teatrului nostru, permițînd o nouă și revelatorie trecere în revistă a forțelor sale regizorale. Linia sa dominantă s-a dovedit a fi atitudinea mili-tant-activă a detașamentului de regizori în construirea unui teatru-tribună a ideilor, școlă a bucuriilor artistice, factor de cultură socialistă. Regia și-a definit din nou, aici, statutul de artă vitalizată de o concepție filo-zofică, integrată sistemului culturii socialiste; în dezbateri, s-au reformulat, cu și mai multă claritate, direcțiile programatice ale artei noastre regizorale; raporturile ei cu textul; funcția culturală a direcției de scenă; în-scrierea experimentului în coordonatele cer-cetării aplicate; necesitatea diversificării sti-listice; îmbogățirea mijloacelor de expresie — toate acestea, avînd drept scop afirmarea pleneră a potențialului de forțe scriitoricești, actricești, scenografice, de care dispune miș-carea noastră teatrală.

Mira Iosif